

ISZÁNTÚ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadványban átvéve:
Egy évre ..... 12 h.
Három évre ..... 36 h.
Egy évre ..... 20 h.
Egy évre ..... 24 h.
Egy évre ..... 24 h.
Egy évre ..... 24 h.
Egy évre ..... 24 h.
Egy évre ..... 24 h.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét napján
Győr utján napok kivételével
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 2.
A szerkesztőség kizárólag
adásra vagy megörökösre
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalához intézendők.

XIII. évfolyam 81. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1917 április 6.

Németország és az Egyesült-Államok hadiállapotban.

Döntött a kongresszus.

Budapest, április 5. (Saját tudósítónk távirata.)

Az Egyesült-Államok kongresszusa 86 szóval 6 ellenében kimondta, hogy Németország és az Egyesült-Államok között hadiállapot áll fenn.

Az orosz szociálisták békekongresszusa. Izgalom az ántánt hatalmaknál.

Budapest, április 5. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Az orosz szociáldemokrata párt husvétra kongresszust hívott össze, a mely a béke kérdésével fog foglalkozni. Ez a hír az ántánt államokban és Amerikában villámcsapásként hatott. Az angol lapok e hír nyomán konstatálják, hogy az angol munkások körében is erősen terjed a béke utáni vágy. Az olasz Avantí bejelenti, hogy az olasz szociálisták husvétkor a béke érdekében szintén kongresszust fognak összehívni.

Anglia tovább harcol az orosz béke esetén is

Budapest, április 5. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Londomból jelentik: Angliában őszintén örülnek az orosz forradalom sikerének, de komoly aggodalom van a felszínre került külön béke miatt és azért mert az ideiglenes kormányt megbizhatatlannak tartják. Anglia el van tökéltve, hogy Oroszország külön békéje esetén a háborút Franciaországgal és Olaszországgal együtt tovább folytatja.

A munkás bizottság az annexiós háború ellen

Budapest, április 5. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A pétervári munkás bizottság legutóbbi ülésén az annexiós háború ellen foglalt állást, és határozottan kimondta, hogy Oroszország meglámáztatás esetén a végsőkig fog harcolni.

A németek ujabb visszavonulása

**800 foglyot ejtettek
visszavonulás közben.**

Berlin, április 5. A nagyfőhadiszá-
llás jelenti:

Gyugati harcok.

A heves tüzérségi tűz Lens és Aires között tegnap is tartott. A Perron Combres országutjától északra az angolok több ízben megkísérelték előretörése után este új támadás céljára jelentékeny erőket vetettek be, amelyeknek csapataink ismét súlyos veszteségeket okoztak és azután kitértek.

St. Quentinól délnyugatra a francia tüzérség több órán át tűz alatt tartotta az általunk éjjel kiirtott állásokat, amelyet aztán az ellenséges tüzérség harc nélkül megszállott. La Fauxnál a franciák egy előretörését visszaverték.

Ütegeink Vendressenél az Aisnetől északra felgyújtottak egy lőszerraktárt, a földmegráskodtatás és dörrenés az arconnal mögött 40 km. távolságba is érezhető volt. Rheinstól északra egy hatásonnan előkészített és erőteljesen végrehajtott támadásunk jól sikerült, az ellenség véres veszteséget szenvedett és több mint 800 foglyot ejtettünk.

Tavaszi újdonságok minden cikkben megérkeztek!

Selyem szövetek, hársnyok, gyapjuszövetek, mosókelmek, csipkék, diszek, szallagok.

Új modellek: Blousok, kabátok, köpönyök és Jeuponokban. Keztyűk és hársnyak, gyermekruhák, kötények ágy és lebérművekben. Szőnyeg és függöny nagy választékban. Női ruha varrodámban legelőgánsabb esztétik és ruhák készülnek, méltányos árban.

CZILLÉR IMRE nagyáruháza.

Egyes szám ára 12 fillér.

Az orosz harotéren csatározások.

Keleti harotér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregportja. Rigától délre támadó csapatok behatoltak az oroszok állásába, szétrobbantottak néhány fedezéket és foglyokkal és seakmányai visszatértek. Tzeplienél, Bróditól délre rohamosapataik egy előretörésként alkalmával 41 foglyot és 1 géppuskát szállítottak be az ellenséges árkokból.

József főherceg vezérezredes harcvezetése. Lényeges esemény nem történt.

Mackensen vezértábornagy hadseregportja. A Szereth jobbpártján Garisasonál felderítő osztagaink benyomultak egy orosz támaszpontba és 30 foglyot és 2 aknavetővel tértek vissza vonalukba.

Macodóniai front.

A Cserevenastonán, Monasztirtól nyugatra a franciáktól néhány árkot ismét elragadtunk, amelyek az utolsó harcok alkalmával keszükön maradtak.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Dr Nagy János kultuszminiszteri államtitkár.

Jogtalan támadás méltó visszautasítása.

A vallás- és közoktatásiügyi miniszterium államtitkárává a király dr Nagy János miniszteri osztálytanácsost nevezte ki.

A kinevezés még publikálva sem volt, a Világ című lap máris éles támadást intézett dr Nagy János ellen, azzal vádolva meg, hogy klerikális érzelmű. E támadásra vonatkozólag egy esti újság munkatársa megkérdezte az új államtitkárt, aki így felelt:

— Annnyit tudok rólam, hogy prononsszionált keresztény vagyok, ami igaz is. A kultuszminiszteriumnak két államtitkára van, egy katolikus és egy református. A másik államtitkár ur református, hát én meg katolikus leszek! En a pártatlanságot, részrehajthatatlanságot és elfogulatlanságot megtanultam a bíróságnál.

A hírlapírónak arra a kérdésre, hogy mit ért prononsszionált keresztény alatt, az államtitkár így válaszolt:

— Azt, hogy én hitéletet élő keresztény vagyok, jó keresztény vagyok és mindenképp elött magyar vagyok! — Majd felemeltett egy anekdotát Kerkápoly Károlyról:

Mikor Kerkápolynak az anyja egyszer azt mondta, hogy jó volna már az őket ért támadásokra reflektálni, Kerkápoly így válaszolt:

— Ha én most leállnék, hogy minden egyes kutyával, amely beütöttet megugat, visszakodjam: sohaes érnék haza.

— Hát én is így vagyok vele! Ők csak ugassanak, én majd haladok!

A Felszárított NEMES birtok asztala a korona 80 fillér. Kapható kisáradlag Sarkas István Apolló drogeriájában Békéscsaba 7/E.

Felhívás a béketárgyalások megkezdésére.

Budapest, április 5. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Vossische Zeitung írja: A jelek arra mutatnak, hogy felhívás történt a béketárgyalások megkezdésére.

Francia buvárhajó sülyedt el az Adrián.

Budapest, április 5. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A Stefánial-ügynökség hivatalos jelentése szerint a Monge francia buvárhajót az Adriai tengeren elsüllyesztették.

A keleti harotéren nincs jelenteni való.

Keleti harotér. Budapest, április 5. (Hivatalos.) Néhány sikeresen végrehajtott vállalkozáson kívül nincs jelenteni való.

Élénk tevékenység az olasz fronton.

Olasz harotér. Budapest, április 5. (Hivatalos.) Világos látási viszonyok mellett általában élénkebb a tüzérségi és repülői tevékenység mint a legutóbbi napokban. Messze hordó ágyúink jó hatással lőtték a Comonistól keletre diszszemlére kivonult ellenséges csapatokat. Olasz tengeri repülők bombákat dobtak Nabrezinára és Sistinára. Az Etsch völgyében levő helységeink és Arcobólly tüzérségi tüz alatt állottak. Arcoban a plebáni templom súlyosan megrongálódott.

Délkeleti harotér. Budapest, április 5. (Hivatalos.) A mi csapataink körletében különös esemény nem volt. Höfer.

Reims kiürítése.

Budapest, április 5. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A francia hadvezetőség elrendelte, hogy Reims városából a polgári lakosság eltávolítottassék, mert a város három nap óta a német tüzérség tüze alatt áll.

Az oroszok az elhurcolt tuszokat szabadon bocsátják.

Budapest, április 5. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Reuter-ügynökség szerint az orosz ideiglenes kormány elhatározta, hogy azon 500 tuzt, akiket az orosz csapatok magukkal hurcoltak szabadon bocsátatja, mert igazságtalannak tartja, hogy olyan emberek, akik hazájukhoz hűek maradtak, ezért bűnhődjenek.

A cári család a Péterpál erődben.

Budapest, április 5. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A cárt, a cárnét és Mária Pavlovna anyacárnót a Péterpál erődbe internálták. A hírt Pétervárról még nem erősítették meg.

Amerika 500 milliót ad Francia és Oroszországnak.

Budapest, április 5. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Az Unió kormánya elhatározta, hogy 500 millió dollár értékű kötelezvény átvételével azonnali támogatást nyújt Francia és Oroszországnak.

Az angol gyarmatok a békét követelik.

Budapest, április 5. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Svájci lapok meg nem erősített hírt közölnek Londonból, amely szerint az angol gyarmatok a háboru azonnali befejezése mellett foglaltak állást.

Az amerikai üzenet hatása Berlinben.

Budapest, április 5. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Wilson üzenete nem kellett meglepetést Berlinben, mert előre el voltak rá készülve. Nem tagadják azt a tényt, hogy Amerika beavatkozása az ellenség megerősödését jelenti, rámutatnak azonban arra, hogy erre a lépésre elkészült Németország és ezzel az ellenséggel is le fog számolni.

A katolikus hitvédelem új forrásai.

A Katolikus Kör 1917. márc. 30-ik böjti estélyén előadta: dr. Szabó Vendel.

I.

Mélyentisztult Hölgyeim és Uraim!

A XIX. század vallástörténelmi mozgalmaiban a jellegzetes vonása Isten és Krisztus tagadó értelműség, a liberális racionalizmus volt. A lelkeket sajátos mámor kerítette hatalmába. Az emberi ész, amely a tudományok terén kétség kívül órlási lendülettel dobta magát előre, elbizakodottságában hozzányúlt a teremtés koronájának legféltettebb kincséhez, a valláshoz és az Isteni ki nyilatkoztatás által nyújtott természetfeletti igazságok kiküszöbölésével akart az emberiség számára új vallási rendszert megalkotni, melynek középpontja és istene az ember, törvényadója és szabályozója az ész szabályára engedett csapongása lett volna.

Magától értetődik, hogy ezen vallástalan irányzat támadásainak első sorban a katolikus vallás ellen irányult, mert a krisztusi Egyház a maga tökéletes szervezetével és a nyilvánlatkoztatás alapján hatalmasan kiépített tanrendszerevel sziklaszilárdan tartotta magát a tomboló érveszkezésre és a lelkek vallási egyensúlyának megvédésére. Ellenszínét fővároskévé az Egyház krisztusi jellegéből vetett hit megingatlansága volt. Azt akarták kimutatni, hogy a katolikus Egyház jelenlegi tanrendszerevel és dogmáival nem tarthat számot arra, hogy a krisztusi eszmék és intézmények letéteményesét és őst lássa benne a világ, mert közte és az apostoli idők ószabványára köztétét nem hidalható úr tálong: új vallási rendszer lett belőle, amelynek tanai és kegyelemesztései az óskeresztények előtt ismeretlenek voltak.

A vád kemény volt és ellenfeleink azt hitték, hogy az Egyháznak nincs módja és eszköze, hogy a kihívó támadásokat kivédje? Azt hitték, hogy amit Luther 400 évvel azelőtt a szeszvedélyes gyűlölet hangján a világba kiküldött, i. i. hogy a római katolikus Egyház tulajdonképpen egy nagy csaló szövetséget a hisztériás lelkek megtévesztésére, mert jogtalanul hirdeti az apostoli idők Egyházával való azonoságát, azt hitték, hogy ezt a vádat kisért tudományosabb szillemekkel és bizonyos előkelő gesztussal ismét meg lehet ismétetni anélkül, hogy a modern kor tudományos színvonalának megfelelő és mindenki előtt világos cáfolattól tartanok kellene.

Az Isteni gondviselés azonban, amely a vibr feltámadását megengedte az Egyház ellen, gondoskodott arról, hogy az Egyház olyan védőfegyver birtokába jusson, amelynek súlyán és szilárdságán kicsorult a azivének irányított gyilkos, visszapatlant a szétzúzásra irányított pörcöltyítés.

1571. május 31-én a Via Salarián, vagyis Rómába északi felől jövő fővárosát mentén homokosok között titokzatos földalatti üregekre és folyosókra bukkantak, amelyeknek egyes fülkéiben emberi csontok maradványai voltak láthatók, falakon pedig mindenféle felirások és kezdetlegesen jelleggel bíró festmények és kercolások tüntek elő. Ugyan ki gondolta volna akkor még, hogy ennek — mint kifejezni szokták — szerezésére véletlenül fontos kibátással bíró kövek és emlékek lesznek és az a homokgödör a gondviselés kezének irányítása mellett a kiinduló pontot fogja képezni egy monumentális nagyszabású hitvédelmi rendszerhez, amely hivatva lesz a XIX. és XX. század „felvilágosodottságának” a katolikus Egyház krisztusi eredetét minden ékeszszólással meggyőzőbben hirdetni.

A felfedezett földalatti folyosók a kereszténység legelső évszázadába visszanyúló keresztény temetkezési helyek, u. n. katakombák voltak.

A katakombák eredetét és rendeltetési célját illetőleg sokáig, majdnem a legújabb időkig sok téves feltevés volt elterjedve még a katolikus írók között is. A legelterjedtebb és a poésia csapongó képzeletével kiszínezett vélemény a római katakombákban a római kereszténység hősofjét látta, mintha a kereszt követői a római államhatalom igazságtalan és kegyetlen üldözése következtében a társadalomból kitaszított nyomorult páriák módjára a föld gyomrába ásott titokzatos folyosók sírtelepében lettek volna kénytelenek tengetni életüket, amíg nagy Konstantin császár nekik szabad vallásgyakorlatot nem biztosított.

Még ha így történt volna is a dolog, az nem a keresztény vallás szégyene lenne, hanem azoké, akik a durva erőszak és fegyver hatalmával igyekeztek gárcsot vetni a kereszténység nemes eszméinek és fennkölt tisztaságú társadalmi elveinek.

A történelmi igazság azonban az, hogy a kereszténység minden üldözés és elnyomás dacára számottevő terjesztést ért el a római császárok lüszke fővárosában és követői a császári palota fényes terméiből a szegények kunyhójáig mindenütt találhatók voltak és a pogány állam hatalom szeme előtt fejlődött terebélyes fává sz. Péter és sz. Pál vérvél megöntözött római földre elvetett evangéliumi magokból. Igaz, hogy a véres üldözések viharában a katakombák labirintusa többé-nyújtott menedéket az Egyház fejének, a római pápáknak, akik ellen első sorban irányult az államhatalom dühe, de a keresztény hitközség a maga nagy őszinteségében a pogány társadalom közepette virágozott, amit mi sem bizonyít jobban, mint s. Euzebiusz pápának azon intézkedése 110-ben, hogy Rómát plébániák kerületekre osztotta fel a város keresztény hitközsége nagy számával járó lelkipásztori teendők arányos és gondos elosztása céljából. A keresztény ség egyházi szervezete közismert dolog volt a pogányok előtt, sőt a császárok még a pápák nevét is pontosan tudták. Dacius császár kard általi végzeteti ki s. Fabianus pápát és szigorúan megtiltotta a keresztényeknek, hogy más pápát válasszanak; csakhamar megújítja azonban, hogy s. Cornelius lett Fabianus utóda, mire irtozatos vérfürdőt rendez a keresztények között.

A római keresztény katakombák eredete és rendeltetése a temetkezés volt. A római törvény szent és sérthetetlen jelleggel ruházta fel a temetőket és mindenkinak megengedte a városon kívül, hogy a maga és családja számára sírkertet alapíthasson.

A keresztények nem képezték a törvény előtt kivételt, mely körülményt felhasználták a gazdag keresztények, hogy Róma körül elterülő birtokaikon maguk és keresztény testvéreik számára temetkezési helyeket alapítsanak. A család tagjai számára megépítették a kriptaszobát, rendszeren elég tágas, földbe beásott sírzsobát. Ez volt mintegy középpontja a temetkezési helynek. Ebből a központból kezdtek folyosókat bevágni a föld gyomrába, amely folyosók két oldalán ugyan csak a földbevégoit megfelelő sírüregekbe temették a vártanuk földi maradványait és temetkeztek egyáltalában a keresztények. A szükséghez mérten a földalatti sírfolyosók mindig hosszabbították, keresztfolyosókat vágtak, sőt lefelé lépcsőzetet csinálva, a már meglévő folyosórendszer alatt még egy, sőt néha több folyosórendszer nyitottak, úgy hogy a legelső 20—25 méter mélységben buzódott a föld alatt. Innét érthetjük meg, hogy például a s. Callixtus pápa nevével nevezett katakombákban körülbelül 80 katasz területeket kitevő stantó föld alatt 35 kilométer teret tesz ki a sírfolyosók hosszúsága. Rómában és Róma környékén 18 ilyen földalatti temetkezési hely van, amelyeket közös néven római katakombáknak nevezünk.

Nem csuunk jelenleg, hogy a katakombák viszonylagos történetével foglalkozunk. Bennünket most a katakombák folyo-

sóknak és kúpolóknak feliratai és festményei érdekelnek, mert ezeknek meséző, figyelmes szemlélete megeleveníti előttünk az első keresztény századok hitéletét és rávezet bennünket arra a nagy igazságra, hogy a katolikus Egyház hite, amit jelenleg vallunk, tökéletesen egyezik az apostoli idők hitvallásával.

Mérhetetlen veszteség a tudomány és a katolikus hitvédelem szempontjából, hogy a katakombák nem maradtak ránk eredeti sértetlenségükben. A pogányok dühe sokszor nem törődött a keresztény temetkezési helyek szentségével és sokszor betörték ezen földalatti szentélyekbe, különösen amidőn Dioklecián császár hivatalosan elrendelte a keresztény katakombák lerombolását. Rengeteg kincs semmisült meg a götek és vandálok pusztítása és kegyeletet nem ismerő rablása által. Sok értékes dolgot elporlasztott az idő, hiszen jelenleg 1600 év választ el bennünket a katakombák korától. De mégis! ami osekélység megmaradt, még mindig elégséges arra, hogy nimitatóul szolgálhasson annak eldöntésére, vajon a katolikus vallás, amit most hiszünk, név és jogbitorló-e, amidőn tanításának krisztusi eredetét és változatlanosságát hangsúlyozza.

Bouquet Emil, Orleans nagynevű püspöke, „a Megváltás és a Hiszekegy városának” nevezte a katakombákat. Igen, milyen tiszelt Hölgyeim és Uraim? valóban a Hiszekegy, a mi keresztény katolikus hitvallásunk elevenedik meg szemünk előtt, amidőn tekintetünket a sírok birodalmán végigvesszük. Amint a Gondviselés minden korban gondoskodott arról, hogy az Egyház ellen irányuló támadások visszaverésére megfelelő védelmi eszköz álljon rendelkezésre, úgy a jelenkor katolikus-ellenes vallási forradalma a katakombák néma oszondjének kincseit találja maga előtt hüléltörő gát gyanánt.

A katakombák emlékeinek tanulmányozása azon meglepő eredményhez vezet, hogy a földalatti sírkamrák és folyosók festményei és feliratai épen azon vallási igazságok mellett szólnak legvilágosabban, amelyek a katolikus tanrendszernek mintegy alapkövet és a vallási racionalizmus viszemereső protestantizmus által a krisztusi és egyház előtt ismeretleneknek vannak feltüntetve.

Ismeretes mindnyájunk előtt, hova süllyedtek a katolikus Egyháztól elszakadt u. n. keresztényen vallásfelekezettek az Údvölgyözött személynem vonatkozó tanakban. Nekik Krisztus nem Isten többé, benne nem a világ Megváltóját látják, aki három évi nyilvános működése alatt tanításának isteni fenségével és eródiának ószével igyekezett a világot meggyőzni, hogy Ő csak ugyan Isten, a természet és a természetfeletti élet ura. A modern protestantizmus legnevesebb képviselőinek theologiai tanrendszereiből eltűnt Krisztusnak mint Isten embernek fogalma és helyébe a tisztán emberi Krisztus lépett. Sőt nem átalják a katolikus Egyháznak szemére vetni, hogy kritikálatlanul elfogadja és tulhajtja az evangéliumok által hirdetett Krisztust és az istenség rimbusszával övezi.

Tavaszi ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Füg-göny, kézimunka, kelengye nem-műek tisztítása. Fekete festés első-rendü kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kalmefestő, vegytisztító és gőzmosógymarában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi tizlet 14—69.

Egyesült erővel az árdragítók ellen.

Hazafias kötelességünk feljelenteni őket.

A háború legsúlyosabb terhét a nehéz megélhetési viszonyok rakják reánk, amit egyes haszonélvű, kapzsi, lelketlen emberek a legmegvetettebb módon saját meggyőződésükre használják ki. A Depositenbank nagyarányú sörpanamájának tárgyalásán az államügyész a hazai ellenségeink mondogta ezeket az árdragítókat, akik az ellenség oldalán segítik elő a hazafialást követnek el azáltal, hogy gyengítik a hazai ellenálló képességét a maguk részéről lehetetlenné akarják tenni, hogy kibírjuk a háború által kőlőben is ránk kényszerített nyomorúságot. A hazai szellem itt dől el a front mögött a háttérben nem bíznak kitarítani, hiába katonáink győzelme ellenállása a harcokban. Ez így van valóban. Azért ezeket az árdragítókat üldözni kell, mint a hazafialókat. El kell fogatni őket, mint az itt bujkáló titkos ellenséget. Az árdragítók által reánk okozott járom alatt nyögünk. Különösen érezhető az árdragítók uszítása a hatóságilag nem maximált ártalmakkal és ipari termékek közvetítésével.

A rendőrség is észrevette a tulkapáscokat a szert hírdetményben hívja fel a kö-

zönség figyelmét az árdragítókra a hazafias kötelességévé teszi mindenkinek, hogy minden egyes esetet a hatóságnak tudomására hozzanak a további szigorú eljárás megindítása céljából.

A rendőrség a következő hírdetményt bocsátotta ki:

Tapasztalataink szerint előfordulnak esetek, midőn a hatóságilag nem maximált ártalmakkal és ipari készítményekért egyes kereskedők és iparosok túlmagas árakat követelnek.

Mintán nevezettek ezen cselekménye a 4207—1915. M. E. számú rendelet alapján kizárólagosan büntetendő, figyelemre méltó a kereskedőket és iparosokat, hogy árúikért túlmagas árakat ne kérjenek, mert ha ilyen eset tudomásunkra jut, az eljárást az illető kereskedő vagy iparos ellen haladéktalanul megindítjuk.

A város közönségét pedig felhívjuk, hogy az árdragítási esetek bejelentését hazafias kötelességéből is tegyék meg, mert az árdragítók elleni védekezés során kellő eredmény csak akkor érhető el, ha a közönség szívesen bírja feljelentést mindég megteszi.

Nagyvárad, 1917. április 4.

Rendőrkapitányi hivatal.

Népfelkelők bevonulása.

A magyar kir. honvédelmi miniszter ur 5656—1917. Eln. számú körrendelete alapján Nagyvárad város katonai ügyosztálya közhírré teszi, hogy az 1872—1891 évben született és a népfelkelési IV. bemutatkozó pótselemlén népfelkelési felülvizsgálaton illetőleg utóselemlén alkalmasnak talált népfelkelésre kötelezettek 1917 évi április hó 16-án tartoznak a népfelkelési igazolványi lapjukon kifüzetett honvéd kiegészítő illetve hadkiegészítési kerületi parancsnokságokhoz bevonulni.

A külföldön megtartott IV. pótselemlén illetőleg szemlén alkalmasnak talált 1892—1898. és 1899 évi születésű népfelkelésre kötelezettek bevonulási ideje általában 1917 április 10.

A már régebben felhívott születési év-folyamhoz tartozó és külföldről jövő alkalmas népfelkelésre kötelezettek jelentkezésük alkalmával csak azon esetekben nem tartoznak azonnal bevonulni, ha a bevonulásra az illető képviselők hatóságától halasztást nyertek.

Mind a közös hadsereghez, mind a honvédséghez bevonulók közül mind azok a kiknek Máramarosra kellene bevonulniuk, Máramarosra helyett Szatmár-mentébe, az oda áthelyezett kiegészítési kerületi illetőleg honvéd kiegészítő parancsnokságokhoz, a honvédséghez bevonulók közül pedig azok, a kiknek Csikszeredára kellene bevonulniuk, Csikszereda helyett Székelyudvarhelyre az ezen áthelyezett honvéd kiegészítő parancsnokságokhoz tartoznak bevonulni.

A kibocsátott hírdetmény az osztrák

állampolgárookra és a bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyénekre nem vonatkozik. Azok külön behívójeggyel fognak behivatni.

Nagyvárad, 1917 április 3.

Eleméry Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

Nagyvárad a múlt hónapban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését.

Dr Cziffra Kálmán főispán elnöklése alatt jelen voltak: Rimler Károly polgármester, Lukács Odón főjegyző, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, Varró Domokos kir. műszaki tanácsos, Németh István kir. tan., pénzügyigazgató, dr Thury Endre kir. ügyész, dr Thury László v. főügyész, dr Mayer László v. főorvos, dr Istváffy István v. árvászkai elnök, Miskolczy Barna, Sulyok István, dr Thury Kálmán.

A polgármesteri jelentésből közöljük a következő adatokat:

A közegészségi állapot március hónapban általában kedvező volt, mert a halálosok száma 46 al több, mint a születések száma. A fertőző betegségek közül: a kanyaró 9 esetben, halálosan nélkül, a diftériusz 11 esetben, 3 halálosan, a vörheny 5 esetben, halálosan nélkül, a hasi gégémás 5 helybéli és 6 idegennél, a hólyagos himlő 11 helybéli és 8 idegennél, 1 halálosan fordult elő.

A fertőző betegségek általában szörvényszerűen fordultak elő, a terjedésük meggátí-

sára a szükséges óvintézkedések megtétele.

A járványkórházban 97 beteg, a gyermekorvóházban pedig 98 fekvő és 444 bejáró beteg gyógykezelték.

Született 66 fiú, 63 leány, összesen 129 gyermek. Elhalt 125 férfi és 185 nő, összesen 260 egyén. Ot éven aluli gyermek 66 halt el.

A közbiztonsági állapot zavartalan volt. Lopás 196, sikkesztás 10, zsarolás 1, csalás 12, okirathamisítás 1, árdragítás vétsége 1, könnyű testi sértés 14, súlyos testi sértés 5 fordult elő.

Kibágási jelentés 304 adatot be, ezek között: 87 árdragítási.

Az adók befizetése kedvező volt. Befolyt köztartási adóban 58563 K, városi adóban 37931 K.

Új iparigazolvány 24 adatot ki, megszünt 8 iparüzlet.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

Vasady Lajos kir. tanfelügyelő előterjesztésére az iskolákban a madarak és fák napját május 2-ra, kedvezőtlen időben május 5-re tűsték ki.

A közuti alap költségvetését elfogadták. Elszert az utadó az eddigi 10 százalékban. Igaz naponta 6 koronában és a kézi nap szám 8 koronában állapított meg.

Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Tilos a fekete.

A kávéházak most bajban vannak. Tilos a fekete, a pikoló, meg a kávé pohárban. Erről bizony le kell szoknunk, sőt nemcsak a kávéházaikról is. Az új bevezető szemlék után a nyilvánvalóan alkalmatlanságot is beosztják valami közfoglalkozásra, naponta néhány órára. Tessék elgondolni, mekkora munkával segítjük a hadsereget, ha naponta mindenkinek csak 2—3 órát dolgozik például a katonai raktáraknál, vagy a Közélelmezési Hivatalnál, vagy más közsemmnél. Emellett végezheti saját teendőit is.

No, hát nincs ebédutáni feketekávé. Van ellenben razzia, tegnap is keresztek a druckbergereket, a bujkáló máramarosi és hamisított bizonyítványokkal felszerelt lengyel zsidókat. Ez is mulatság. De nincs fekete. Hát mi történt?

— Hogy mi történt, mondja Schwarz Béla, a Royal gazdája, az rattenetes. Én igazom feketét, de a vendég szophatja az újat.

Mit tegyen? Rattenetes a következménye a tilalomnak. Valami 150 vendéggel kevesebb a tétel, ennyi nem jött a kávéházba. Borzasztó. Mit adjon egy kávé ilyenkor? Tegnap még adtam 100 málnaszörpöt, ma csak harmincot. Azonyoknak való ez, az is csak nyáron. Mások snapsot itkattortát ettek, volt, aki ebéd után libamáját evett. Én már gondolkozom: lábvizet adjak-e vendégeimnek, vagy kínai módra meleg fejbortogatást. Lukács Odón főjegyző ur 48 óra alatti választ ígért míg tájékozódik. Talán úgy lehetne spórolni, hogy pikolót adnánk fekete helyett. A vendégek zugeződnek. A főpincér, a pincérek? Borzasztómit vesztenek. Én? Most nem tudom mit leaz, de ilyet én se láttam.

* **Köhögés**, hurut, rekedtség és szinálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle hurut szelvény. Ára 1:30 kor Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkousser is kapható.

Gróf Széchenyi Miklós püspök kézírása Barth Lajos könyvében.

Barth Lajos világhírű könyvét tegnap megtekintette gróf Széchenyi Miklós v. b. t. i. megyéspüspök és nagy érdeklődéssel nézegette a világtörténelmi nevek kézírásait. Megelégedésének adott kifejezést a gyűjtemény páratlan és egyedülálló gazdagsága felett és Barth Lajos fáradozását jelentéskönyv összeg adományozásával honorálta, amit Barth Lajos a Vörös Keresztnek juttatott el.

Barth Lajos kifejezte azt a kívánságát, hogy gyűjteményét ő kegyelmessége jelmondata és aláírása is díszíthesse, amire gróf Széchenyi Miklós a következő örökös szóp, a mostani idők karakterét is kifejező szavakat írta a könyvbe:

— Ha Isten velünk, ki ellenünk!

A megyéspüspök jelmondata és aláírása összesen 61 betűt teszzen ki, közvetlenül Magyarország kosorus agg költője Lévai József után következik és számára nézve a könyvben az ezerötzszázadik helyet foglalja el.

Gróf Széchenyi Miklós püspök Barth Lajost saját aláírásával ellátott arcképével is megajándékozta.

A tisztviselőkért.

A kormány a háboru elején úgy rendelkezett, hogy a háboru tartama alatt sem miféle illetékesemelésnek nincs helye. A kormány nem gondolható a rendelet kibocsátásánál arra, hogy a háboru oly sok ideig húzódik, amikor a rendelkezést a megélhetési körülmények lehetetlenné teszik. Az élelmiszer 2—600 százalékkal, a ruházati cikkek 150—300 százalékkal drágultak és egyes autonóm hatóságokban meg is van a jóakarát és hajlandóság arra, hogy a tisztviselők helyzetén segítsenek.

Bizonyosra vesszük, hogy a kormány az autonóm hatóságok ilyen határozataitól, a mennyiben most felkerülnek hozzá, a jóváhagyást nem tagadja meg.

Miskolczy Ferenc dr. főispán nyilatkozata szerint kilátásunk van rá, hogy a kormány rövid időn belül, 100 százalékos segéllyel látja a tisztviselők helyzetén segíteni, mert belátja, hogy az áremelkedések mellett a jelenlegi 30—35 százalékos segély a hivatalnoki kar teljes kimerülésére vezet.

Nekünk minden tisztviselőre gondolni kell, a bíróságok már megmozdultak és Kocsán János eléggé érthetően rajzolja a magyar bíró helyzetét memorandumában. A városi tisztviselők munkáját látjuk, s tudjuk, hogy munkájuk mind a város lakosságának érdekében folyik.

A városi tisztviselők sorsáért tehát a közgyűlés elé kell állni és anyagi helyzetükön segíteni.

Arról lehet szó, hogy a város előlegképen adja meg már most azt a 100 százalékos drágasági segélyt, amelyet a tisztviselők a kormánytól várnak és remélnek. A tisztviselők nem kérnek, — dolgoznak és várnak.

A jó példa előttünk van. Győr város elhatározta, hogy tisztviselőit 100 százalékos segélyben részesíti. Az erre vonatkozó részletes javaslatnak az a foglalata, hogy a vá-

ros a IX. fizetési osztályon alul levő alkalmazottaknak is hónapra a háborus segély havi összegét 100 százalékkal emeli.

Nagyvárad város mindig meghallgatta tisztviselőinek néma, de érthető kérését. Helyzetük nem rózsás, adhoc bizottság állapítsa meg, mit lehet s mit kell tenni a tisztviselőkért.

A város új milliós kölcsöne.

50 éves törlesztésre.

A napokban már megirtuk, hogy Rimler Károly polgármester legutóbbi budapesti tartózkodása alkalmából tárgyalást folytatott a Pesti Első Hazai Takarékpénztárral arra nézve, hogy a város mintegy 2 és fél millió folyószámla kölcsönének kifizetése céljából a nevesített pénzintézet mintegy 2,500,000 koronás törlesztésre kölcsönt nyújtson.

A Pesti Első Hazai Takarékpénztár igazgatósága tegnap értesítette Nagyvárad városát, hogy a polgármesterrel folytatott tárgyalások alapján a függőtörlesztőnk rendezése céljából azülszaga 2,500,000 koronás effektív kölcsönt kilátásba helyezik. És pedig 50 éves törlesztésre, 540 százalékos annuitással és 90 százalékos árfolyam mellett. Előbbi törlesztő visszafizetés esetén 3 százalékos stornódíjat számít, de ha náluk konvertálja a város a kölcsönt, stornódíj nem jár.

Tájékoztatóul megjegyezi a pénzintézet, hogy ezen feltételek mellett 2 és fél millió függőtörlesztőnk kifizetéséhez mintegy 2,900,000 koronás kölcsön felvételére lenne szükség.

Kéri továbbá a Pesti Első Hazai Takarékpénztár a város legutóbbi számszámadását, vagyonszámláját, a pótdó számlák kimutatásait magában foglaló költségelölirányzat bekielentését, aminek beérkezése után végleg döntsenek a kölcsön felett.

Elfogták az utóbbi napok betöréseinek tetteseit.

A lopott tárgyak megszemlélhetők a rendőrségen.

Tegnap éjjel egy katonai őrző a Sínc utca környékén gyanús társaságra bukkant. Két férfi és két nő haladt meglehetősen megrakodva az utcán. Igazolásra szólították fel őket, azonban egyikőjük sem tudott felvilágosítással szolgálni arra, hogy a batyujukba rakott élelmiszeriket hol szerezték.

A társaságot bekísérték a rendőrségre az inspekción tisztviselő elé, ahol kiderült, hogy a díszes kompánia, nevéleg: Luka Jakab, Vlagyék Tivadár, Murkis Flóra és Mihalla Anna, az új folyamán Goldberger Sámuel Sínc utcai zárt lakásában tört be, ahonnan 16 liternyi tejet, vaját s más élelmiszeriket emelték el.

A nyomozás során beismerték, hogy már napok óta csavarognak a városban és számos lakást kifosztottak, ahonnan minden elvihető tárgyat elemelték.

A detektívek be is szerezték még tegnap délelőtt folyamán a lopott holmikat, amelyek egy egész szekért megtöltöttek.

A károsultak jelszavaként a bünygyi osztálynál, ahol esetleg a lopott tárgyakat felfigyelhetik.

HIREK

NAGYPÉNTEK.

Az Ur Jézus Krisztus halálának napját, a legnagyobb szűcs napját üli ma az anyaszentegyház. E napon függött a kereszten az ég és a föld között az Üdvösítő mérszertelen fájdalmak között s hulló véreseppjeit a Golgotha földje itta be. Ott függött a kereszten s a kiutól kiszáradt ajkaival miatna mondta volna: Nézzetek ide a kárártok, ha van-e fájdalom, mint az én fájdalom! Meghalt ártatlanul, habár bírói ítélet mondta ki róla, hogy ártatlan. Meghalt értünk, hogy az ember el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Gondoljunk arra legalább a mai napon, hogy mi mit tettünk a Jézus Krisztusért? Tudunk-e lemondani valamiről Ő érte, könyörületességet tanúsítani a legkisebbet is felbarátaink közül Ő miatta?

A templomokban ma kitezzik s hívek tisztalelőül az imádkozó kereszten s a hívek kegyelettel látogatnak el a szent sírokhoz, hogy imádják a szent sírnál elhelyezett Oltáriszentséget.

A székesegyházban a csónkamisét ma délelőtt 9 órakor gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök tartja. A szertartás elején lebontja a leplet a feszületről s az oltár elé helyezett feszületet leborulva megcsókolja s azután következik a szent kereszten imádás, aminek az egész papnag térdre borulva csókolja meg a kereszten s azután a hívek járulnak a kereszten imádásához s szent sírnál. A mise alatt a passiót éneklik. A szertartások végén szentbeszéd lesz.

Ma és holnap a hívek a szent áldozáshoz nem járulhatnak.

* **Nyári időszámítás a vasutnál.** A magyar szent korona országainak területén levő vasutak vonalain az új időszámítás az 1917. évi április 16-iki napjának, a jelenlegi időszámításban kifejtett, reggeli 2 órájával veszi kezdetét, amely ehhez képest már 3 óraként jelölendő lesz. Tehát a jelzett időben az összes vonalok már a nyári új időszámítás szerint fognak közlekedni.

* **Amerika alkonzula és Bihar megye.** A miniszterelnökségtől tegnap rendelet érkezett Bihar megyéhez, amely közli, hogy az Amerikai Egyesült Államok kormánya a budapesti főkonzulátushoz Mr Ernest L. Ives urat alkonzullá nevezte ki. A rendelet az alkonzul részére hivatalos támogatást kér. Amerika éppen tegnap mondotta ki, hogy Németországgal hadi állapotban van s így valószínű, hogy az alkonzul ur nem sokáig fogja igénybe venni Bihar megye támogatását, habár ez idő szerint még Amerikával fenntartottuk az összeköttetést.

* **Vizsgálat a nyíregyházai polgármester ellen.** Nyíregyházáról jelentik, hogy Balla János nyíregyházai polgármestert Mikecz Dezso alispán felfüggesztette állásától és elrendelte ellene a fegyelmet megelőző vizsgálatot. Ez azért történt, mert Balla János, aki evangélikus egyházfőfelügyelő, néhány nappal ezelőtt nyílttéri közleményben megítámdta a nyíregyházai római katolikus egyházat.

* Az egyházmegye új címzetes prépostja. A hivatalos lap közli, hogy a király dr. Révai Tibor kalocsai főszékesegyházi kanonok, érseki irodalyszármányának a Keresztelő Szent Jánosról nevezett Nagyvásárhídi prépostságot adományozta.

* Sándor belügyminiszter királyi kihallgatása. Bécsből jelentik: A király Sándor János belügyminisztert tegnap délelőtt kihallgatáson fogadta.

* Az osztrák igazságügyminiszter lemondott. Bécsből jelentik: Báró Schenk igazságügyminiszter benyújtotta lemondását. A király a lemondást nem fogadta el.

* Dr. Buday Gyula kinevezése. A hivatalos lap tegnap esti száma közli, hogy a király dr. Buday Gyula nagyváradi jogakadémiai nyilvános rendkívüli és egyetemi magántanárt nyilvános rendes tanárrá nevezte ki. A kinevezést lapunk már előzőleg közölte.

* A hűbérrel szembeni takarékoskodni kell! Báró Kürthy, a Közélszékesi Hivatal elnöke Bihar megyéhez tegnap látogatásánál a törvényhatóságok, hogy a rendelkezésre álló hűbérrel oly csekély, hogy a kiadásai a megvételre a legnagyobb takarékoskodást kell szem előtt tartani.

* Adományok a vak katonák javára. Bakator József helyettes lelkész nagyszabolcai gyűjtéséből 30 koronát küldött szerkesztőségünkbe a vak katonák javára. Ugyanazre a c. é. Miksa Lajosné és Kallós Klára 3 koronát tettettek hozzájuk. Ezzel gyűjtésünk 3948 K 37 fillérré emelkedett. — Rendeltesítési helyére juttatjuk.

* Május elsejétől augusztus 31-ig nem lesz petróleum. A Közélszékesi Hivatal értesítette tegnap Bihar megye alispáni hivatalát, hogy május elsejétől augusztus 31-ig valószínűleg nem lesz abban a helyzetben, hogy a magyar petróleumelleni segély kiutalja, mert az ipari és mezőgazdasági üzemek részére készletet kell gyűjtenie.

* Andrásházy örnagy kitüntetés. A hivatalos lap közli, hogy a király andrásházi és dubravai Andrásházy Jenő 37. gy. e. -beli örnagyot a legfelső dícsérő elismeréssel tüntette ki. Hasonló kitüntetésben részesült Gallitszky Károly 37. gy. e. -beli százados is.

* Elismerés a hadikölcsonknak. A pénzügyminiszter a hadikölcsonkjegyzékek körül szerzett érdemek elismerésül Balog Vilmos a Nagyvásárhídi Hitelbank r. t. vezérigazgatója, Havas Mór a Bihar megyei Takarékpénztár vezérigazgatója, Istvánffy István Nagyvásárhídi város árvaszerzési elnöke, Juricskay Barna Nagyvásárhídi város adó és pénzügyi tanácsosa és Szóka Sándor, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nagyváradi fiókjának főnöke részére elismerő oklevelet állított ki.

* Cipőadomány a hadbavonultak gyermekeinek. Felföldy Károly a hadbavonultak szegény gyermekeinek cipővel való ellátására Nagyvásárhídi város főispáni hivatalához adományképpen 14 pár futsipót juttatott.

* Adomány. Micskei Lajosné és Kallós Klára 10 koronát küldött szerkesztőségünkbe és pedig 5 koronát az elcsúszott hűbér szétosztására, 3 koronát a vak katonák javára, 2 koronát a beteg katonák hűbéri ajándékára. — Rendeltesítési helyére juttatjuk.

* A Kath. Népszövetség húsvéti vetítő-előadói. A Kath. Népszövetség húsvét első és másodnapján d. u. 5 órakor nagyon érdekes vetítő-előadást rendez. Mozgó képet mutat be mindkét alkalommal. A gyönyörű színes képek kiválóan alkalmasak lesznek, hogy ünnepi szórakozást szerezzenek.

A húsvét első napján tartandó estélyi műsora a következő:

- A mesterszövő (színmű.)
- A pártizsoltány (dráma.)
- A bűvészt utója (hum.)
- A megszoktatott menvaszerony (vizjáték.)
- A megbabonázott vő (hum.)
- Harcóéri felvételek (aktuális.)

A húsvét másodnapi program a következő:

- A vándorokéhsz (színmű.)
- Dráma a csóger fenszékén (dráma.)
- Bölcs Salamon titok (színmű.)
- Az ügyvéd kisasszony (hum.)
- Nauke mint rendőr (hum.)
- Nilue monián (természetes)

A vetítő előadások kezdete mindkét alkalommal délután 5 órakor lesz.

* Az Arany-jubileum emlékérem. Arany János születésének századik évfordulója alkalmából az Arany Emlék egyesület tudvalevően művészi emlékéremet bocsátott ki, amelynek megmintezésével Beck O. Fülöp szobrászművész készített meg. Az érem 65 mm. nagyságban készül s ára csak részére, kik azt a folyó évi május 1-ig az egyesületnél megrendelik, az ezüstkötő nélküli, szép írtós kádifémből 20 koronára, ezüstkötő 10 koronára. Kérlek az érem csak keresztüli uton kapható és pedig 30 koronáért. Az egyesület vezetősége kibocsátott közlevelében kéri a közönséget, hogy az Arany kultusz építés érdekében a művészi emlékéremet vásárolják és terjesztik.

* Mélyen tisztelt kisangyalom és a mákos guba. Miglirszki János katonaköltő írja a következő eredeti verset:

Mélyen tisztelt kisangyalom,
Bimbóból nyílt rózsám,
Karácsonyi szentvacsorán
Gondoljál majd énám.
Mákos gubát hogyba esztek,
Én is gondoljatek.

Én meg a szent vacsoránál
Nézem a csillagot,
Senki sem vet nekem ágyat,
Hogy belefeküdjek,
Hiányzik két ölelő kar,
Melybe megpihenjek.

Borosan megyen le a nap
Itt ezen a tájon,
Golyó süvit fejem felett,
Halálotat várom,
Szembe nézek az oroszszal,
Kedves gyöngyvirágom:
Mákos guba helyett itt az
Orosz golyót várom . . .

* A Fischer féle hangverseny jövedelme a hadiárvák javára. A Fischer Ervin féle zenekara folyó hó 25-iki házi hangversenyének jövedelmeképpen a nagyváradi hadiárvák javára 114 koronát juttatott el dr. Czifra Kálmán főispánhoz, mint a Nagyvásárhídi Hadsegélyző Bizottság elnökéhez.

* Az olajhiány és az egyház. A Magyar Kurir jelenté: A háború alatt nagy nehézségekbe ütköztek az olajbogyók ből szajtott olaj beszerzése. Mivel az egyház a szentségek kiszolgáltatásához tudvalevően csak ilyen olajat használhat XV. Benedek pápa a monarchia minden egyházmegyéjére részére küldetett bizonyos mennyiségű olajat és ezt kellett volna nagyszabolcra az olajszentelés szertartása alkalmával a püspököknek megsezentelni. Az olaj kormány engedélyt adott ezeknek az olajoknak készítésére, amíg azok valahol az olajszentelés megkezdtek s így ezidén nagyszabolcra csak a tavalyról megmaradt minimális mennyiségű olajat szentelték meg a püspökök. Ez okból már több egyházmegyei hatóság elrendelte az olajjal való takarékoskodást, így többek közt azt, hogy nagyszabolcra a keresztiszertartásnál csak néhány csepp olaj és krumpli használtsanak fel.

* Hát ez mi? „Szerelmemkorása”, ez az idegenül hangzó, meggyötört és értelmetlen címet viselő egy most megjelent, megzenésített dal Adria Mátyás írta a szöveget s a főírmekbe kövesített vers egy festett hajú, nevető arcú nőt énekel meg, aki azok után, amik vele történtek, anyja siralmán végzi be silyány életét. Ezt meséli el öt nyolcosoros strofában, amelyeket a következő refrén kísér:

Istenemre mendom, maga csodaszép,
Maga a királyné, akárhova lép.
Maga a királyné, maga a csodás,
Maga szöke tubaróza, szerelmemkorása.

Ugy véljük, hogy ez a strofa a szentimentális siralom strofa után némiképpen nagyon is különös. S mi az az „akárhova lép”? Hátba állzik? Vagy pláne meghalt? Különös vers, nagygyon különös.

* Gyűjtés a sebesült katonák javára. A sebesült katonák részére Nagyvásárhídi megindított gyűjtés szép eredményt ígér, a sebesült és beteg katonák húsvéti ünnepére tömegesen folynak be az adományok. Ujabban Muresán Valérné gyűjtésén a következők adkoztak a régi esztergomi kórházban levő sebesült katonák részére:

- Krausz Samuné 10, Husella 2, Gyöngy 2, Vidicska Sándorné 2, Nickl Mariska 2, Benkő Endréné 2, dr. Pásztor Adolfa 2, Andeleán Leontin 2, Dajkovicné 5, Czifra Józsefné 2, N. N. 2, Pillmann Odénné 2, Mann Ferenc 5, Havranek Jánosné 2, Oláh Ferencné 2, Fröhlich János 2, Csorba Miklósné 1, Pandag Árpádné 1, Berkesey Istvánné 2, Mokri János 2, Sinka László 5, özv. Vajna Józsefné 10, Sárvári Imre 5, Rosinszky Gyuláné 10, Gross 1, Sonnenwirth Sándorné 1, Molnár Béláné 2, Kics Károlyné 5, Materny I. né 2, Zöldy Bartalanné 6, Pirovich J. né 5, Fröhlich Jánosné 5, Tóth Zsigmondné 2, özv. Kádár Jánosné 3, N. N. — 40, N. N. — 40, Standary Gyöngy 40 cigarettá és 2 K, Lakatos Gyuláné 10 cigarettá, N. N. 1 K, N. N. — 40, N. N. 1, Svircsay Gyöngy 2, Salkovich Réza 2, N. N. — 10, N. N. 3, Ramecz Lajosné — 40, Pozaár Istvánné 1, N. N. — 20, N. N. — 16, Szóka Hajnal és Piri 1, N. N. 1, Palika, Laci — 40, Egri Ernő 4, Huszthy Sándorné 20, Blyer Lajosné 6, Janosik Károlyné 3, Popovicné 20, Horváth László 2, Szabó Lászlóné 1, Pásztor Péterné 4 K, Csokony Ottó 200 cigarettá, Tonk Emilné 4, Schönberg Aron 5, Blyer Manó 5, Ujlaki 1, Fekete Károlyné 5 K, özv. Saurné cigarettá, Muresán Valérné 100 cigarettá.

* Értesítés. A Poigári takarékpénztár r. t. értesíti t. ügyfeleit, hogy az V. kibocsátásu hadikölcsonkötvényeket a kiadott pénztári elismervények ellenében kiszolgáltatja.

A szabózt beteg katonák husvétjára szeretetadományt küldtek: Szászich Eleknek 10, Kármán József 100 db cigareta és 20, Radu püspök 50, dr. Pap Coriolán 20, Gyarmathy Judit szaloncukor, Horváth 1, Nadányi Jenőné 20, Lakatos József 2, osv. Rigó Ferencné 2, Poyvár Ernőné 5, N. N. 260, Lakatos Sándorné 10, Kanizsai Sándorné 10, Lakatos Antalné 10, dr. Müller Andor 2, Sebess Gyula 4, Schlauch Jozsef 10, Haltenberger Vilmos és neje 3000 db. cigareta, Rádl Odénné 20, Az Ó: utcai községi iskolában elhelyezett 260 beteg katonának husvétii szeretetadományáról a leányiskola tantestülete s a nőrendesek gondoskodnak. E célra összegyűjtött az I. A. oszt. 32:16 K-t, I. B. oszt. 50 K-t, II. A. oszt. 29:20 K-t, II. B. oszt. 42:88 K-t, III. oszt. 38:74 K-t, IV. A. oszt. 38 K-t, IV. B. oszt. 32 K-t, V-VI. oszt. 48:34 K-t. A szeretetadományokon kívül mintegy 90 tárgyat szűrolnak ki a katonák között. Halálosan köszöni a tantestület mindazoknak, akik adományaikkal ezt lehetővé tették. Minden adományokat házafias köszönettel fogadják a Vörö-Kereszt Jobbkéz osztály vezetősége?

Egy fűszerüzlet berendezés első áron eladó. Cim: Temető utca 7. sz.

Gyönyörű ruhák a nő legszépebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy elűnjethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melyből a bőr visszanyeri ruganyosságát elűntetési ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösségeit. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut. 7/B Rimandóczy-palota.

Aszódi Kossuth utcai üzletében: 1 nagy üveg Oroszhal 90-100 dbig 12 kor, darabszáma 20 fillér. — 1 kiló oloklódé 40 tábla 20 kor. 1 nagy üveg finom kenyek 18 korona. Raktáron: ruha, likőrök, szilvórium, sör és törköly, gyógyborok és asztali borok.

„Korona szappan-por.” Nem kell szappan, sem asóda, sem mosópor. Hőfehérít és mos, a ruhának nem árt, minden szomszaga a törvényszéki vegyszertanúsítvány. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyvárad. Telefon 13-02.

SZÍNHÁZ.

Heti műsora

Péntek: Szünet.
Szombat: Szünet.
Vasárnap délután: Négy a kislány.

A színház husvétja.

Mint évente rendszeren, úgy az idén is, négy előadást rendez a színház, amelyek műsora a husvétii ünnepekre a következő:

Vasárnap délután: **Négy a kislány.**
Vasárnap este: **Magnus Miska.**
Hétfőn délután: **János vitéz.**
Hétfőn este: **Három a kislány.**

A kitűnő ünnepi műsor bár mely előadására a jegyek már kaphatók a színházi pénztárnál.

A Csárdáskirálynő lesz husvét után a Színházi színház legszenzációsabb eseménye, amelyre nagy ambícióval, a teljes fényes siker biztos tudatában készül a színház egész apparátusa. Ezek közt kell most számlálni a színházi pénztárt is, amely alig képes nyilvántartani azt a tömörségen előjegyzést, amelyekkel megostromolták.

Jegyváltás a Csárdás királynőre. Arra az órlási érdeklődésre tekintettel, amelyet a közönség a Csárdás királynő előadásai iránt tanusit, a színházi pénztár már a jövő hét keddjén kezdi a jegyátváltást.

VIGADÓ mozgószínház

Pénteken
A fekete orchidia
dráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

UKANIA mozgószínház

Pénteken
A vadnyugat fia
dráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

APOLLÓ mozgószínház

Pénteken
A más férje
dráma 4 felvonásban.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

IRODALOM

Vidám könyvtár. Egyszerre három új füzet jelent meg a Tábori Korai szerkesztette Vidám könyvtárból, amelyek kedves humoru anekdotái, kacagató ötletei, tömören jellemző vic történetei a legkiválóbb magyar humoristák írják. Az új füzetek címei: Hadihu nor, 70 vidám apróság: A háborus Pest, 80 vic eset és Híres emberek anekdotái, kb. 60 szellemes történet. Az utolsó! jubileus füzet, már harmadik a modern magyar anekdotikus sorozatában. E füzetek szerzői: Bródi Miksa, Kullajt Ernő, Saini Gyula, Szomszaga István és Tábori Kornél. Különösen aktuális a Híborus Pest, amelynek egyes fejezetei: A nők és a háboru, Gyermek és a háboru, Sainósok és a háboru, Jaj a drágaság. Szás meg száz ismeretlenné alak szerepel a Vidám könyvtárban és a sor címlapja szájra jár már ország-szerre. Az egyes füzetek 50 fillérjével kapható minden könyvesboltban és a vasúti állomásokon is.

Cholnoky Viktor: Kaleidoszkop.

A korán elhunyt író arról volt híres, hogy milyen nagy és sokoldalú a tudása, éppen olyan pompás az írásművésze. Az élet minden problémájáról meg volt a maga egyéni eredeti nézete, melyet tudásának gazdag agyával és előadásának vegyogó művészetével akként fejtett ki, hogy az olvasó feszült érdeklődéssel követte az írást. Ebben a kötetben egész sor ilyen írás van együtt dolgokról, emberekről, tudományos és gyakorlati kérdésekről, miket nap nap után vet fel az élet. A könyv első Kárpáti Auréli írt melegszerű méltatást, melyben igaz kőpét adja Cholnoky Viktor eredetien magyar élet-sorsának. A könyv füzeve 4 koronáért minden könyvkereskedésben kapható.

Három költő háborus versei jelentek meg együtt Radó Antal népszerű vállalat, a Magyar Könyvtár egyik legújabb füzetében. Mind a hárman ismert és kedvelt nevek még a béka idejéből: Hangay Sándor, Kiss Menyhért, Oláh Gábor. Külön, önálló egyéni ségek, de mind a háromban közös, hogy a háboru nagy ólménya mélyen megrendítette őket s mind a hárman kiváló mesterei a vers formájának. Háborus költészetük legjavából való ez a füzet, mely a Lampel R. (Wodianer F. és fia) cég kiadásában jelent meg; ára 72 fillér.

Porzsoit Kálmán novellái A népszerű író és publicista négy novelláját adja ki egyik új füzetében a Magyar Könyvtár. Egy színész népléletről oim alatt. Könnyed hangú, friss történetek a magyar élet különböző köréből, érdekes alakokat mutatnak be, érdekes helyzetekbe bonyolítva, az előadás nagy készségével. A Lampel R. (Wodianer F. és fia) cég kiadásában megjelent füzet ára 36 fillér.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Négy koronáért 60 korona. Most megjelent 6 ik számával zárta első negyedévét Magyarország egyetlen kottafolyóirata, a Százszek Zenéje, mely negyedévi 4 koronáért annyi zeneújdonaságot közöl a legkiválóbb szerzőktől, amennyit eddig 60 koronáért is alig lehetett megszerezni. A 6 ik szám Eyster Edének, a világhíres osztrák komponistának egy vidám apróságát, Kun László zeneakadémiai tanárnak egy gyönyörű magyar dalt, Buday Dénesnek mély hangulatu dalköltésényét, s két más sikerült zeneszámmot közöl. A legközelebbi füzetekben Huszka Jenő, Rényi Aladár, Tarnay Alajos, Anyos Laci, s a legkiválóbb osztrák szerzők művel fognak megjelenni. A kiadóhivatal címe: VI, Nagymező-utca 37-39. sz.

NYILTÉR.

Mindennemü

porcellán- és
üveg-áruk
megérkeztek

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán
nagykereskedők.

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő:

Dr. KRÜGER ALADÁR

Felolós szerkesztő:

Dr. PAPP KÁROLY

Hasábos és vágott

TÜZIFA

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak
JENEI M. CÉGNÉL
szerezheti be

Nagypiac tér, Kugler és Andrányi palota. Telefon 10-13. szám.

Megrendelések pontosan kimérve, kivételre házhoz szállítatnak.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.
Telephon 92. sz.

Szélőtől, hidegtől
kifujt

vörös arcra és kézre
továbbá szepülő, mitteszer
és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségre és hatásaira nézve felülmúlja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tégely ára 1 kor. 50 fill.

Alabástrom
pipere szappan.

Legtisztább, legfinomabb nővényi zsirokból van összeállítva. Teljesen lugmentes, mivel az alabástrom szappan tiszta Lanollinnal van tulzsírosítva, a miért is az arcot nem szárja, nem csipi, hanem az arcot üdév, puhává és simává teszi.

1 drb ára 4 korona.

Szeplő elleni

valódi LISZKA-VIZ.

1 üveg ára 2 korona.

Ezen szerek kaphatók:

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT, LINOLEUM

Nagyvárad, Rákóczi ut 5. Telefon 4-63.

Eladás nagyban és kicsinyben a következő gyári árakon:

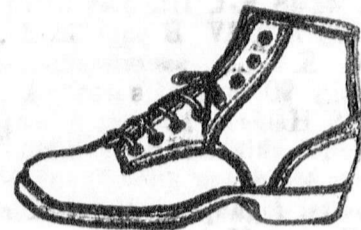
Nagyság: 25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borju bőr 14-40, 16-90, 19-40, 23-80.

Ia Hasított bőr 16-90, 20-—, 21-90, 27-50.

Lóbox 18-20, 21-90, 24-40, 29-40.

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, meneti kocsik és viszont eladóknak engedélyben részesülnek.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű főzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

szobákban.

Fűzőket a legelső díjat szerinti 2 óra alatt elkészítünk, késs fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilárd és tartós művészművészetek egyedülállója.
Telefon: 11-53.

3138-1917. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter 10482/1916. III. §. sz. leiratával a vígalmi adóról szóló szabályrendeletet részben jóváhagyta, és minthet a törvényhatósági bizottság március 8-án tartott közgyűlésén meghirdetett, a városi tanács intézkedéseiből folyólag vígalmi adónak a szedése 1917. április 8-án kezdetét veszi.

Minderről megvalósítva a városi tanácstól nyert felhatalmazás alapján közlöm a város területén mulasztó eladásokat rendező nyilvános jelleggel bíró mulasztások és előadások engedélyével és a közönséggel, hogy a vígalmiak, szavaló előadások, felolvasások, dal és zeneestélyek, mozgókép-előadások, cirkuszok, álarcos műsorok, tűzijátékok, állatszerlegyek, anatómiai és panorámai és más muzeumok, léghajó és kerékpár, erőmérőgépek, hullámvasutak, légi járművek, orfeumok és más szórakoztató nyilvános jelleggel bíró mulasztások részvevői és belépő jegyek után vígalmi adót fizetni kötelesek és pedig:

ha a belépő díj 60 fillér 2 fillér.
ha a belépő díj 61 f. től 1 K-ig terjed 4 " "
ha a belépő díj 1-2 K-ig terjed 6 " "
ha a belépő díj 2-3 " " 14 " "
ha a belépő díj 3-5 " " 30 " "
ha a belépő díj 5 K. nál magasabb 80 fillér vígalmi adó fizetendő.

Ez alkalmattal közlöm, hogy mindazok az engedélyesek, akik szabályrendelet rendelkezéseit nem tartják és szabályrendelettel ellentétes intézkedésekbe btköző oly cselekményt vagy

mulasztást követnek el, mely a város helyi pénztárának megrövidítését okozza, 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendők.

Végül közlöm, hogy a városi tanács a vígalmi adó kezelésével Czifják Zeigmond adóhivatali végrehajtót, a szabályrendelettel ellentétes intézkedéseivel pedig a rendőrkapitányi hivatalt bízta meg.

Nagyvárad, 1917. évi márc. 22.

Juricskay Barna s. k.
pénz- és adóügyi tanácsos.

3813-1917. tk. sz/m.

Hirdetmény.

A nagyváradosi járásbíróház mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Ócsa-Vár-dvenceni összekötő h. é. vasút utóda a nagyvárad Belényes Vasóhi vasút részére 5-17 szám szelvényei közötti átvezetése folytán két kiterő síljaira Szent András község határában pótlólag kisajátított birtokterületekről elkészített összeírás, térkép és egyéni kimutatás hitelesítésére 1917. május hó 3. napjának délelőtti 9 óráját Nagyvárad Vár tér 2. sz. a Nagyvárad Belényes h. é. vasút igazgatói épületébe kitési.

Értesíti az érdekelteket, hogy azok kiknek a kisajátítás, terfogat, valamint a birtokösszeírásba bevezetett szolgálomak vagy jogosultságok ellen kifogásaik vannak erre vonatkozó észrevételeiket a fentebbi határonapon a hitelesítő bizottságok előterjesztésük.

Azokat pedig, kiknek a kisajátított területekért járó az egyéni kimutatásban kitértetett kártalanítási vagy kisajátítási összeg mennyisége nézve vannak, ellenvetéseik vagy akik ezen összegekre bármilyen emelési nyilatkozatot tettek, közzé kell tenni, hogy ellenvetéseiket s illetőleg igényeiket ezen telekkönyvi hatósághoz 1917. évi június hó 1. ig annál bizonyosabban jelentsek be, mert a bíróság tekintet nélkül a később jelentkezők észrevételeire és igényeire a kisajátítási és kártalanítási összeget az egyéni kimutatás adatainak megfelelően fogja kiutalni, a kisajátított területekre bekebelezett vagy felülkebelezett területek törlesztését pedig hivatalból fogja elrendelni.

Az egyéni kimutatás, térkép és birtokösszeírás a telekkönyvi hatóságnál (10-11 sz. ajtó) felek által megtekinthető.

Kelt Nagyváradon, 1917. április 2. Dr. Súlyosi sk. járásbíró.

Kiadmány hitelesítő
Király
bíró.